

مطالعات اسلامی: فلسفه و کلام، سال چهل و یکم، شماره پیاپی ۸۲/۲، پاییز و زمستان ۱۳۸۸، ص ۲۲۴-۲۰۳

بررسی رویکرد مدعیان هولوکاست در حمایت‌های حقوقی از کشتگان یهود*

دکتر غلامرضا خواجهی

استادیار دانشکده علوم اداری و اقتصادی دانشگاه فردوسی مشهد

risvanus@yahoo.com E-mail:

چکیده

یهودیان صهیونیست در راستای اهمیت بخشیدن به هولوکاست در کشورهای جهان تلاش‌های گسترده‌ای را آغاز کرده و تبلیغات گسترده‌ای به راه انداخته‌اند. آنان معتقدند کشتار یهودیان و شکل‌گیری هولوکاست توسط آلمان نازی با از بین بردن یهودیان در اتاق‌های گاز و سپس سوزاندن آنان انجام شده است. همچنین، در جهت حرمت بخشیدن به هولوکاست و وضع مجازات‌های قانونی بر ضد کسانی که آن را واقعی نمی‌دانند و پرسش‌هایی را مطرح می‌کنند، فعالیت‌های وسیعی از سوی یهودیان انجام گرفته است.

بررسی نوشته‌ها و اظهارنظرهای مفسران یهودی نسبت به کشتار یهودیان در جنگ جهانی دوم، تناقضی آشکار را میان حرمت بخشیدن به هولوکاست و کشته‌شدگان یهود و گناهکار دانستن آنان توسط یهودیان آشکار می‌سازد. مفسران یهودی عمدتاً معتقدند کشته‌شدگان جنگ جهانی دوم به دلیل نافرمانی خداوند و نقض قوانین الهی مستوجب عذاب الهی شدند. علاوه بر این، برخی شواهد نشان می‌دهد یهودیانی که ادعا می‌شود در زندان آلمان‌ها به سر برده و در انتظار مرگ و اتاق‌های گاز بودند، چنانچه می‌خواستند از اسارت آن‌ها رها شوند، یهودیانی که داعیه احترام به آن یهودیان و تضمین‌های قانونی برای حفظ حرمت آن‌ها را پیش می‌کشند، نه تنها کمکی به آزادی آنان نمی‌کردند، بلکه ممکن بود از آن ممانعت به عمل آورند. بررسی تعارض میان حرمت‌بخشی به کشته‌شدگان یهود از یک طرف و معصیت‌کار دانستن و همچنین کمک نکردن به رهایی آن‌ها در طی جنگ جهانی دوم از سوی دیگر، موضوع بحث در مقاله حاضر است.

کلید واژه‌ها: یهودیان صهیونیست، هولوکاست، مجازات الهی، حامیان دولت یهود، مهاجرت یهودیان.

* تاریخ وصول: ۱۳۸۵/۰۴/۲۰؛ تاریخ تصویب نهایی: ۱۳۸۶/۱۱/۲۰.

کلیات تحقیق

حرمت بخشیدن به هولوکاست و تشویق کشورها به وضع مجازات‌های قانونی بر ضد کسانی که به کنکاش، حقیقت‌یابی و سؤال و تحقیق درباره آن می‌پردازند رو به گسترش است. یهودیان با طرح مسأله در سازمان ملل، تلاش می‌کنند احترام به هولوکاست و تضمین‌های قانونی را توسعه بخشند. از این رو، ضرورت دارد در خصوص حرمت گذاشتن و مجازات‌های غیرقانونی صورت گیرد در صورت وجود تناقض در مبانی فکری آنان و جهت‌دهی اذهان بشری، حقیقت روشن شود. چون به نام مذهب و یهودیت نیز این رفتارها انجام می‌شود، کشتگان معصیت‌کار که به عذاب خداوند دچار می‌شوند، هیچ‌گاه مورد احترام و تقدس قرار نمی‌گیرند. لذا باید دانست که این تفکرها و رفتارها غیردینی است. مثال کشتگان یهود مشابه این است که گروهی کشتگان قومی را که به دلیل عصیان و نافرمانی معصیت‌کار شناخته شده و خدا را به خشم آورده و عذاب الهی بر آنها نازل گردیده است مورد احترام و ستایش قرار دهند. علاوه بر این، محترم دانستن کشتگان یهود در حالی صورت می‌گیرد که مدعیان هولوکاست کوششی برای نجات یهود از دست آلمان‌ها صورت نداده و آنها که قصد رفتن به کشورهایی جز سرزمین فلسطین را داشتند، حتی از رهایی آنها جلوگیری می‌کردند. تعارض میان حرمت بخشی آنان و گناهکار دانستن و همچنین همکاری نکردن در نجات یهودیان از چنگال آلمان‌ها، تردیدهایی جدی در هدف حرمت‌بخشی و اعمال تضمین‌هایی حقوقی به منظور احترام به کشتگان را به وجود آورده و عملکرد آنان را زیر سؤال می‌برد.

درباره موضوع هولوکاست منابع زیادی توسط منتقدان تهیه و منتشر گردیده و این واقعه از ابعاد مختلف سیاسی، اقتصادی و مذهبی مورد توجه و بررسی‌های فراوان قرار گرفته است. با وجود این، در کتاب‌ها و مقاله‌های منتشره دقت کافی و لازم به این تناقض مبنایی در تفکر یهودیان، در این خصوص صورت نگرفته است.

اساس شکل‌گیری هولوکاست بر مبنای سه عنصر کلیدی زیر می‌باشد که بارها از سوی افراد و منتقدان مورد نقد و بررسی قرار گرفته است:

۱- یهودیان معتقدند آلمان نازی سیاست از پیش طراحی شده‌ای را دایر بر کشتار و نابودی یهودیان اروپا اتخاذ کرده بود.

۲- حدود شش میلیون یهودی اروپایی در طی جنگ جهانی دوم از بین رفتند.

۳- آلمان‌ها یهودیان را در اتاقهای گاز خفه می‌کردند و سپس آن‌ها را در اجاق‌های گاز می‌سوزانند و به خاکستر تبدیل و کاملاً نابودشان می‌کردند.

در این باره، کتاب‌ها و منابع متعددی از سوی منتقدان هولوکاست به چاپ رسیده است.

روژه گارودی (Roger Garaudy)، روبرت فوریسون (Robert Faurisson)، گرمر رودولف (Gremer Rodolf)، آرتور باتز (Arthur Butz) و دیگر منتقدان هولوکاست که همگی نیز تحت پیگرد قانونی قرار گرفته‌اند یا قرار دارند، عمدتاً طی مصاحبه و سخنرانی و چاپ مقاله‌ها و کتاب‌های مختلف، مواردی را مطرح کرده‌اند که برخی از آن‌ها در این مقاله مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. مطالب عمده‌ای که تاکنون مطرح شده است، عبارتند از:

۱- اتاق‌های گازی که در آن‌جا یهودیان را از بین می‌بردند، اساساً وجود نداشته است، بلکه اتاق‌های گاز کوچک موجود در اردوگاه‌ها صرفاً برای ضدعفونی کردن لباس‌های اسیران مورد استفاده قرار می‌گرفته است.

۲- اجاق‌های آدم‌سوزی وجود نداشته است. اگر بر فرض با آن چند اجاق موجود می‌خواستند یهودیان را بسوزانند، از طول مدت زمان جنگ جهانی دوم هم بیشتر زمان می‌برده است. اجاق‌های موجود در اردوگاه همچنین برای سوزاندن بیماران مبتلا به امراض مسری و خطرناک مثل تیفوس و برای جلوگیری از شیوع و انتقال بیماری‌ها مورد استفاده قرار می‌گرفته است.

۳- بیان آمار کشتار شش میلیون یهودی، کاملاً اغراق‌آمیز است. صلیب سرخ جهانی تعداد کشته‌شدگان یهود را که بر اثر عوامل مختلف جان خود را از دست داده‌اند، حدود هشتصد هزار نفر اعلام نموده است.

۴- بسیاری از عکس‌هایی که در جنگ جهانی دوم برای تبلیغ بر ضد آلمان‌ها تهیه شده، توسط نیروهای متفقین گرفته شده است. در حقیقت، عکس‌هایی که به عنوان قربانیان هولوکاست تهیه و ارائه گردیده، اغلب تصاویر شهروندان آلمانی بوده که بر اثر بمباران نیروهای متفقین از بین رفته‌اند. برخی از عکس‌ها نیز افرادی را نشان می‌دهد که بر اثر ابتلا به بیماری حصه (تیفوس) مرده‌اند.

۵- تبلیغات در خصوص کشتار یهودیان و نبود امنیت برای آنان، عمدتاً با هدف توجیه سلطه بر سرزمین اشغالی فلسطین صورت گرفته است.

۶- اسناد تاریخی هولوکاست عموماً دستکاری شده است و یا به عمد به گونه‌ی دیگری تفسیر می‌شود.

۷- توطئه‌ای حساب شده از سوی لابی‌های یهود در آمریکا و انگلیس شکل گرفته که در صدد است یهودیان را قربانیان جنگ معرفی کند و آلمان‌ها را افرادی بی‌رحم و سنگدل جلوه دهد.

۸- با این تبلیغات دروغین و جهت‌دهی افکار عمومی، مبالغ زیادی برای حفظ و بقای اسرائیل به خزانه این کشور سرازیر می‌شود.

۹- در مجامع علمی و دانشگاهی جهان فضایی رعب‌آور و هراسناک ایجاد کرده‌اند تا چنانچه دانش‌پژوهان و محققان در برابر هولوکاست موضع بگیرند، با فشارهای سیاسی و قانونی و ترس از دست دادن شغل، ساکت شوند.

۱۰- به فرض این‌که آلمان‌ها جنایتی بر ضد یهودیان مرتکب شده باشند، به شکل سازماندهی شده و از سوی دولت نبوده است و بنابراین مسؤولیتی متوجه دولت

آلمان نباید باشد (Holocaust Denial, p.۴).

علاوه بر این‌ها، شواهد و ابهام‌های زیادی در غیر واقعی بودن هولوکاست وجود دارد.

رودلف هس (Rodolf Hess) و دو تن دیگر در دادگاه محاکمه‌ء عاملان قتل عام یهودیان به آگاهی داشتن و یا مشارکت در کشتار یهودیان اعتراف کرده‌اند، ولی گروهی از مورخان اعتراف‌های آن‌ها را بر اثر شکنجه و ضرب شتم شدید تا حد مرگ دانسته و به طور قانونی آن را معتبر نمی‌دانند (Butler: ۱۹۸۳, ۲۳۷-۴۰۳). با توجه به این‌که حتی همسر و فرزندان هس نیز به مرگ و تبعید به سیبری تهدید می‌شوند، شهادت هس - که به اردوگاه‌های کشتار جمعی یهودیان اروپایی اعتراف کرده است - صرفاً برای فرار از شکنجه و نجات جان خود و همسر و فرزندانش بوده است (Faurisson. ۱۹۸۷-۱۹۸۶: ۴۰۳-۳۸۹).

در محاکمات نورنبرگ، دو تن از مقام‌های آلمانی به نام‌های ویلهم هوتل (Wilhelm Hottl) و دیتر ویسیلیسنی (Dieter Wisiliceny) نیز ادعا کرده‌اند که مسأله کشتار یهودیان را از آیشن شنیده‌اند. شهادت هوتل به صورت مکتوب تهیه و به دادگاه ارائه شد. ویسیلیسنی نیز در دادگاه حاضر شد و شهادت داد. بر اساس آیین دادرسی کشورهای غربی، شهادت او توسط دادستان و وکلا مورد سؤال و بررسی قرار نگرفت. این دو شهادت کتبی و شفاهی که ادعا کرده بودند آن‌ها را از آیشن دریافت کرده بودند، مستند دادگاه برای پذیرش کشتار حدود شش میلیون یهودی اروپایی قرار گرفت. ویسیلیسنی سپس در محاکمه‌اش در اسرائیل در سال ۱۹۶۱م. شهادتش را تکذیب کرد (Rudolf, ۲۰۰۶: ۱). پس از محاکمه‌ء آیشن (Eichmann) و طرح کشتار حدود شش میلیون یهودی اروپایی، تبلیغات وسیعی در جهان و به‌خصوص در غرب شکل گرفت.

نگارنده قصد ندارد در این مقاله به راست یا دروغین بودن هولوکاست و این‌که اساساً چنین کشتار برنامه‌ریزی شده‌ای بر ضد یهودیان توسط آلمان نازی رخ داده یا

خیر و این که هولوکاست یک رخداد واقعی است یا نه و آیا به منظور بهره‌برداری‌های خاص سیاسی و اقتصادی توسط یهودیان صهیونیسم ساخته شده و یا امری واقعی است، پردازد.

مسئله مورد بحث، روشن ساختن تناقض میان حرمت بخشیدن به کشتگان یهود و وضع مجازات‌های قانونی برای حفظ احترام آنان از یک سو و گناهکار دانستن و همچنین کمک نکردن به رهایی یهودیان در جنگ جهانی دوم است. در مطالب و شرح‌های متعددی که در خصوص کشتگان یهود نوشته شده و مورد نقد و بررسی‌های فراوان واقع گردیده، به این تناقض‌ها اشاره‌ای نشده است.

در نگارش این مقاله، از منابع فارسی موجود - که البته به طور محدود به این مسئله پرداخته‌اند - استفاده گردیده است. ولی عمده منابع مورد استفاده، کتاب‌های انگلیسی بوده که از کتابخانه‌های خارجی و داخلی فراهم گردیده و نیز مقالات انگلیسی که از اینترنت به دست آمده است.

تضمین‌های قانونی احترام به هولوکاست

یهودیان در تشویق جهانیان به بزرگداشت و احترام به هولوکاست تلاش زیادی دارند. در برخی از کشورهای اروپایی، قوانینی مبنی بر ممنوعیت بی‌احترامی و انکار هولوکاست وضع گردیده و محققان زیادی به دلیل انتقاد و واقعی ندانستن آن، محاکمه شده و یا به زندان و جریمه‌های نقدی محکوم شده‌اند. در قوانین رژیم صهیونیستی، هر گونه انکار کشتار دسته‌جمعی یهودیان در جنگ جهانی دوم، جرم محسوب می‌شود. مشابه این قانون در اصلاحیه سال ۱۹۹۲م. در آلمان و اتریش) به منظور مقابله با هولوکاست انکارکنندگان وجود دارد. بر اساس این قوانین، کسی که جنایت‌های دوره نازی‌ها را در ملاء عام یا اجتماعات انکار کند یا بی‌اهمیت جلوه دهد، به زندان یا جریمه نقدی محکوم می‌گردد. در سال ۱۹۷۹م. یک دانشجوی آلمانی که پدر بزرگش یهودی

بود و در اردوگاه‌های آلمان‌ها کشته شده بود، در دادگاهی از فردی شکایت کرد. او استدلال کرد فردی که از وی شکایت نموده، علامتی مقابل در خانه‌اش نصب کرده که روی آن نوشته شده: «هولوکاست، فریب صهیونیزم!». در این دادخواست، دادگاه به نفع خواهان رأی داد؛ زیرا این علامت را انکار حادثه کشته‌شدگان یهود می‌دانست (Shermer, ۲۰۰۰, p.۲). در فرانسه، قانون انکار هولوکاست توسط خاخام اعظم فرانسه «خاخام رنه ساموئل سیرات» (Rabba Rene-Samuel Sirat) و در زمان لورن فابیوس (Laurnt Fabius) رئیس مجلس وقت فرانسه که یهودی بود مطرح و در سال ۱۹۸۶م. به تصویب رسید و به قانون فابیوس (Fabius Law) معروف است (Aitken, p.۱). بر اساس این قانون، تاکنون افراد زیادی چون روزه گاردی به خاطر انتشار مطالبی در کذب بودن مسأله هولوکاست، تحت پیگرد قانونی قرار گرفته‌اند. گارودی فیلسوف فرانسوی در سال ۱۹۸۸م. به دلیل بخش‌هایی از کتاب خود به نام اسطوره‌های بنیانگذار سیاست اسرائیل که به غیر واقعی بودن و بهره‌برداری اسرائیل از هولوکاست پرداخت، به پرداخت ۲۴۰ هزار فرانک محکوم شد. در سال ۱۹۸۵م. یک دانشجوی مقطع دکترا در دانشگاه نانتر فرانسه در رساله دکترای خود، به موضوع نادرست بودن هولوکاست پرداخت. وزیر آموزش عالی فرانسه از اعطای مدرک دکترا به این دانشجو خودداری کرد و استاد راهنمای وی نیز به مدت یک سال از تدریس محروم شد. در موردی دیگر، یکی از ناشران مقاله‌ای را در رد هولوکاست منتشر نمود و بر اساس حکم دادگاه مجبور شد اعلام کند دریافت‌کنندگان مقاله، آن را پاره کنند. نویسنده مقاله نیز به دو سال محرومیت از فعالیت‌های علمی محکوم گردید (Butler, p.۳).

علاوه بر این، هرگونه اظهار نظر و مصاحبه با رسانه‌ها بر ضد هولوکاست نیز به مجازات‌های قانونی منجر می‌گردد. فوریسون هم در اکتبر سال ۲۰۰۶م. به اتهام اظهاراتش مبنی بر غیرواقعی دانستن اتاق‌های گاز و شرکت در کنفرانس هولوکاست در ایران، به دستور ژاک شیراک رئیس جمهور فرانسه، مورد تعقیب قانونی قرار گرفت

هولوکاست در مصاحبه با تلویزیون ایران، به سه ماه حبس تعلیقی و پرداخت مبلغ ۷۵۰۰ یورو محکوم نمود (Lempkowicz P ۱).

یهودیان همین رویه را در دیگر کشورهای اروپایی دنبال کردند. در سوئیس نیز پس از پیوستن این کشور به کنوانسیون بین‌المللی حذف انواع تبعیض نژادی (۱۹۵۶م). و در مطابقت با ماده ۴ کنوانسیون مذکور مبنی بر منع تبعیض و تحریک و اقدام بر ضد نژادهای دیگر به اصلاح ماده ۲۶۱ قانون کیفری خود اقدام کرد. با این اصلاحیه، انکار، کوچک جلوه دادن و توجیه نسل‌کشی یا سایر جنایت‌ها بر ضد بشریت جرم تلقی شده و گروه‌ها و حتی افراد مطابق قانون و بدون وجود شکای، مورد پیگرد قانونی قرار می‌گرفتند. این قانون و شرایط جدید به دلیل تضاد و تناقض با آزادی بیان و آزادی اطلاعات، با مخالفت‌هایی نیز مواجه و به برگزاری رفراندوم منجر گردید. دولت فدرال و مجامع یهودی سوئیس، در فعالیت‌های پیش از برگزاری رفراندوم، برای تصویب این قانون بسیار تلاش کردند و در نهایت در سپتامبر سال ۱۹۹۴ این قانون با شرایط جدید و با ۵۴/۷٪ از کل آرا، تصویب گردید.

بر این اساس، در سال ۲۰۰۰م. فردی به نام گاتسون آرماند اما دروز (Gaston Armand Amaudruz) به دلیل انکار کشتار جمعی یهودیان در طی جنگ جهانی دوم، به یک سال حبس و پرداخت ۱۰۰۰ فرانک سوئیس به هر یک از گروه‌های شکای، یعنی فدراسیون مجامع یهودی سوئیس که انجمن پسران و دختران یهودی بازمانده اردوگاه جمعی هستند، محکوم شد.

یهودیان تلاش زیادی کردند تا اتحادیه اروپا نیز قوانین مربوط به مجازات انکارکنندگان هولوکاست را تأیید و اجرا نماید. آن‌ها در نشست «وزرای اتحادیه اروپا، کشورهای اروپایی حامی قوانین ضد هولوکاست» پیش‌نویس قانونی را برای تصویب ارائه دادند که بر اساس آن انکارکنندگان به سه سال زندان محکوم شوند. این قانون

تصویب نشد؛ زیرا بر اساس قوانین اتحادیه اروپا همه ۲۷ عضو اتحادیه باید به آن رأی می‌دادند که چنین اجماعی در نشست حاصل نشد (Lempkowitz, p ۱).

با وجود شکست حامیان هولوکاست در اتحادیه اروپا، صهیونیست‌ها پیگیری را ادامه دادند تا این‌که هیأت نمایندگی اسرائیل در سال ۲۰۰۵م. متن پیش‌نویس قطعنامه‌ای را در مجمع عمومی مطرح کرد. این قطعنامه که با ۱۰۴ رأی از ۱۹۰ رأی از کشورهای مجمع عمومی، به تصویب رسید، روز ۲۷ ژانویه را به عنوان روز یادبود هولوکاست اعلام می‌دارد. در بند ۳ قطعنامه، هرگونه انکار هولوکاست توسط مجمع عمومی محکوم گردیده است.

کوفی عنان دبیر کل وقت سازمان ملل متحد نیز طی بیانیه‌ای در مقر اروپایی سازمان ملل در ژنو، گفت: «هولوکاست یک تراژدی بی‌نظیر است و انکار کشتار یهودیان در جنگ جهانی دوم کار افراد متعصب است و ما باید این گونه اظهارات را رد کنیم».

حامیان هولوکاست، انکارکنندگان آن را افرادی با وجدان و منطق‌مدار نمی‌دانند. آن‌ها به‌خصوص با راه‌اندازی موزه‌ها و نمایش وسایلی که از دوران کشتار شش میلیون یهودی برجای مانده و نیز با برگزاری مراسم سالگرد، دیدار با بازماندگان هولوکاست و برپایی سخنرانی، نمایش فیلم، انتشار بروشورها و تراکت‌های تبلیغاتی و حتی ارائه واحدهای درسی و تشکیل مراکز مطالعاتی در این خصوص، تلاش دارند هولوکاست را در اذهان عمومی و محافل مختلف سیاسی جهان بقبولانند. آن‌ها با آموزش‌های خود می‌کوشند به افراد بیاموزند یک انسان واقعی چگونه باید با مسأله هولوکاست و بازماندگان آن رفتار نماید تا فردی با وجدان قلمداد شود (Novick, ۲۰۰۶).

در کانادا، مشاور ارشد مجمع حقوق بشر، سازمانی که ماهیت صهیونیستی آن مشهود است، می‌گوید: در حادثه هولوکاست تنها دو میلیون کودک کشته شده‌اند و منکران هولوکاست در حقیقت قاتلان دوباره آن شش میلیون یهودی هستند که ابتدا

زندگی و سپس مرگ آن‌ها را فراموش کرده‌اند. وقتی فردی هولوکاست را انکار می‌نماید، خود به خود در قسمتی از جنایت قرار می‌گیرد (Globe and Mail, ۱۹۹۲).

پروفسور رابرت فوریسون استاد سابق کرسی تاریخ در دانشگاه سوربن فرانسه که کشتار جمعی یهودیان (هولوکاست) را غیرواقعی می‌داند، می‌گوید: «در سال ۱۹۷۸م. در خصوص گاز خفه‌کننده و اتاق‌های گاز، مطالبی را در روزنامه لوموند مطرح کردم، با این مضمون که امکان ندارد اتاق‌های گاز برای کشتار یهودیان وجود داشته باشد». در واکنش به مطالب وی، سی و چهار مورخ برجسته فرانسوی نامه‌ای به روزنامه لوموند نوشتند و اعلام نمودند کسی حق ندارد نسبت به چگونگی کشتار یهودیان سؤال کند. آن‌ها اعلام داشتند، هولوکاست یا کشتار یهودیان در اتاق‌های گاز اتفاق افتاده و نباید در خصوص آن سؤالی مطرح شود (۱۹۷۸-۱۹۷۹) Faurisson's Three Letters to Le Monde.

بنابراین، راهکارها و حمایت‌های حقوقی در سطح داخلی و بین‌المللی در احترام بخشی به کشته‌شدگان مورد ادعای یهود صورت می‌گیرد، اما کشته‌شدگانی که این‌گونه مورد حمایت قرار می‌گیرند، در باور عمده یهودیان به دلیل نافرمانی خداوند مجازات شده‌اند و مدعیان هولوکاست برای رهایی آن‌ها هیچ کمکی نکرده‌اند. این تعارض‌ها مورد نقد و بررسی قرار می‌گیرد.

معصیت‌کار بودن یهودیان کشته شده در کلام علمای یهود

یهودیان پس از محاکمات نورنبرگ و پایان جنگ جهانی دوم ادعا کردند هولوکاست به وقوع پیوسته است. بیشتر کتاب‌های تاریخی و درسی مربوط به جنگ جهانی دوم به نوعی هولوکاست را در بحث‌های آموزشی جوامع مطرح می‌کردند.

قبل از جنگ جهانی دوم، برخی سران یهود اعلام کردند هولوکاست یهودیان طی جنگ جهانی اول و حتی قبل از آن اتفاق افتاده، اما پس از جنگ جهانی دوم سران یهود به اجماع رسیدند که هولوکاست همان پیشگویی کتاب‌های مقدس آنان است که

طی جنگ‌های دوم و به دست رایش سوم در آلمان اتفاق افتاده است. در دورانی که معبد یهودیان در بیت المقدس وجود داشت، کشیش آن‌جا دو نوع حیوان قربانی تقدیم خدا می‌کرد: یک نوع حیوان قربانی‌ای که کشیش از گوشت آن استفاده می‌کرد، اما حیوان دیگر باید سوزانده و به خاکستر تبدیل می‌شد. این نوع قربانی را در زبان یونانی هولوکاست می‌نامیدند که به معنای «کاملاً سوزانده شدن» بود. این نوع سوزاندن قربانی در زبان عبری «Olah» نامیده می‌شد. «هولوکاست» نیز همان واژه انگلیسی برگرفته از لغت یونانی «هولوکاستون» (Holocauston) است. یهودیان به جای لغت «هولوکاست» که یک واژه انگلیسی است، ترجیح می‌دهند واژه شوا (Shoa) را به کار ببرند (Petrie, p1).

واژه «هولوکاست» اولین بار در سال ۱۹۴۲م. توسط بن زیون دینور مورخ اسرائیلی به عنوان فاجعه منحصر به فرد یهودیان، به انگلیسی مورد استفاده قرار گرفت. علت کاربرد واژه هولوکاست نیز به وجود آوردن پایه و بنیان مذهبی‌ای برای ادعای کشتار جمعی یهودیان بود و به ادعای آنان بشارت خداوند است که پس از وقوع آن ظهور دولت یهود را تحقق وعده الهی می‌دانند.

رابرت گولدمن (Robert B Goldman) می‌گوید: بدون هولوکاست دولت یهودی تشکیل نمی‌شد. بنابراین با از بین رفتن حدود شش میلیون یهودی، پیشگویی تورات تحقق یافته است که تشکیل دولت یهودی را نوید می‌دهد (Zeitung, p ۹).

یوسف گرود زینسکی (Yosef Grodzinsky) طی مصاحبه‌ای در سال ۲۰۰۵م. ضمن اشاره به کشتار جمعی یهودیان، سرزمین اشغالی فلسطین را ارض موعود یهودیان و وعده خداوند به آن‌ها دانسته که اکنون در آن مستقر شده‌اند (Grodzinsky, p ۲).

برخی یهودیان به نقل از پاپ سیزدهم، رهبر کاتولیک‌های جهان هولوکاست را مصلوب شدن عیسی مسیح (ع) مرتبط دانسته و معتقدند هولوکاست دروازه‌ای است که شش میلیون یهودی قربانی شدند و به سوی خدا رفتند تا یهودیت برگردد و احیا شود (The Holy Holocaust, p۳).

اما با این که اغلب آن‌ها به تحقق دولت یهود اشاره می‌کنند، به گناهکار بودن این کشته‌شدگان با استناد به کتاب‌ها و تفسیرهای خود نیز اشاره دارند. تلاش صهیونیست‌ها در پیدا کردن یک بنیان و پایه مذهبی برای مسأله کشتار یهودیان جنگ جهانی دوم و تحقق دولت یهود آن‌ها را با یک چالش جدی مواجه کرده است، بدین صورت که برخی مفسران، این کشتار را مقدمه تشکیل دولت اسرائیل و برعکس عده‌ای علت کشتار را تلاش صهیونیست‌ها برای تشکیل دولت اسرائیل دانسته‌اند. عده‌ای دیگر نیز کشتار را نتیجه طبیعی دشمنی با یهود می‌دانند که می‌خواستند مانع از تبلیغات خداپرستی یهودیان شوند. برخی از مفسران هم علت این کشتار را مجازات یهودیان به دلیل نافرمانی خداوند می‌دانند.

اگر یک قاعده حقوقی ریشه مذهبی و الهی داشته باشد می‌توان نیروی الزام و ضمانت اجرای آن را توجیه و تبیین نمود. اگر ریشه آن ضرورت‌های اجتماعی و اراده دولت‌ها باشد نیروی الزام و ضمانت اجرای قوانین نیز بر اساس آن توجیه‌پذیر است.

ادعای یهودیان در خصوص «هولوکاست» تکیه بر بنیان‌های مذهبی است و این همه تقدس و حرمت نگه داشتن باید به خاطر بی‌گناهی و مظلومیت آن‌ها باشد. اما مستندات یهودیان عمدتاً «هولوکاست» را مجازات گناهکاران یهود می‌دانند که خلاف فرمان‌های الهی عمل کرده و او را به خشم آورده و مستوجب این مجازات گشته‌اند. بر این اساس حرمت بخشی و تضمین‌های قانونی برای احترام به کشته‌شدگان توجیهی ندارد.

به طور مثال اگر در جنگ جهانی دوم، آلمان‌ها به اشتباه و به هدف گسترش حکومت رایش سوم اقدام به جنگ تجاوزکارانه کردند و پس از جنگ تنبیه و مجازات شدند، آیا می‌توان برای کشته‌های آن‌ها نوعی احترام و تقدس قایل شد و برای تضمین احترام به آن‌ها مجازاتی قانونی در نظر گرفت؟ یهودیان با تفسیرهای خاصی که از کتاب‌های مقدس ارائه داده‌اند معتقدند انجیل در داستان زنی که، به نقل این کتاب، پس

از رنج فراوان نجات می‌یابد و به آسایش می‌رسد، قوم یهود را در نظر داشته است که پس از رنج و مشقت فراوان و کشتار که سه سال و نیم به طول می‌انجامد دشمنان زن که به دشمنان قوم یهود تفسیر شده شکست می‌خورند و قوم یهود نجات پیدا می‌کند. در این تفسیر دوره سه سال و نیم را همان دوران جنگ جهانی دوم تفسیر کرده‌اند که طی آن قوم یهودی رنج زیادی می‌کشد، ولی بعدها نجات می‌یابد و نازی‌ها نابود می‌شوند (Apocalypse, chapter ۱۲).

یهودیان چون می‌خواهند به مجازات‌ها تقدس ببخشند، کشته‌شدگان هولوکاست را مقدس معرفی می‌کنند، ولی وقتی می‌خواهند این واقعه را به انجیل و تورات نسبت دهند، به‌ناچار باید به آیات مربوط استناد نمایند، در حالی که این آیات علت رنج و کشتار یهودیان را عصیان و نافرمانی آنان در برابر خداوند می‌داند.

در فصل ۱۳ انجیل یهودیان از قول دانیال نبی می‌گوید: پس از امپراتوری ستمگر که رنج فراوانی را به یهودیان وارد نمود، یک امپراتوری ستمگر دیگر که آن را آلمان نازی معرفی می‌کنند دوباره دست به کشتار یهود می‌زند، بدین صورت که این امپراتوری خیلی وحشی‌تر است و خداوند را هم به مبارزه می‌طلبد و با خدا می‌جنگد و اولیای الهی که آنان را یهودیان قملداد می‌کنند، از پای درمی‌آورد.

این امپراتوری تلاش می‌کند همه قوانین، عرف و اخلاق را تغییر دهد. مردان خدا هم در این مدت - یهودیان تفسیر کلمه مدت زمان در انجیل که در قالب عبارت زمان و زمان‌ها و نیمی از زمان آمده است را به سه سال و نیم تفسیر کرده‌اند - بدون هیچ کمکی در چنگال این امپراتوری ستمگر گرفتار خواهند بود (Daniel: ۷: ۲۲, ۲۷).

در تفسیر دیگر یهودیان از فصل ۲۴ انجیل آمده است که یهودیان پس از سال ۷۰ میلادی از طرف رومیان دچار رنج و محنت زیادی می‌گردند، معبد سلیمان تخریب، یک میلیون یهودی کشته می‌شوند و یهودیان دیگر در نقاط مختلف جهان می‌پراکنند. با استناد به فصل ۲۱ انجیل محاصره بیت‌المقدس و یهودیان توسط نظامیان را به

رومی‌ها تفسیر می‌کنند و سپس می‌گویند: بیت‌المقدس برای مدت طولانی دست غیر یهود باقی می‌ماند تا این‌که دوره رنج و محنت دیگری آغاز می‌شود. پس از پایان آن است که یهودیان در سرزمین موعود به حکومت می‌رسند.

در همین فصل لاک (Luke) در تفسیر آیه ۲۹ انجیل می‌گوید: بعد از دوره رنج و محنت تغییرهایی در ماه و ستارگان اتفاق می‌افتد و قدرت بهشتیان به لרزه درمی‌آید، دسترسی انسان به فضا رخ می‌دهد و افراد بهشتی می‌توانند به فضا پرواز کنند و به تأسیس ایستگاه‌های فضایی پردازند بر ستارگان، ماه و خورشید سلطه پیدا کنند و لاک این پیشرفت‌ها را نشانه تحقق وعده‌های انجیل درباره هولوکاست و تأسیس دولت اسرائیل می‌داند.

در همین تفسیر رنج و پراکندگی را به خاطر گناه یهودیان و سرپیچی از فرمان خداوند را مستوجب کشتار آن‌ها می‌دانند. لاک فصل ۲۸ انجیل را که از قول حضرت موسی نقل می‌کند که اگر شما یهودیان از خداوند اطاعت نکنید او شما را در میان اقوام دیگر در سراسر جهان پراکنده می‌کند، این‌گونه تفسیر می‌کنند که حضرت موسی یهودیان را از بردگی در مصر نجات داد و با نسل آنان میثاق بست که به ده فرمان و قوانین دیگر تورات متعهد شوند و به آن فرمان‌ها عمل کنند؛ اگر به فرمان‌ها عمل نکنند، بر همه ملت‌های جهان برتری خواهند داشت، اما چنانچه به آن‌ها عمل نکنند به سختی مجازات خواهند شد و اگر توبه نکنند و بر اعمال غیر خدایی خود اصرار ورزند از سرزمین موعود اخراج و در میان ملل دیگر پراکنده خواهند شد. بر اساس این تفسیرها چون قوم یهود به این فرمان‌های الهی پشت کردند به دست آلمان نازی در جنگ جهانی دوم مجازات شدند.

با این حساب کشته‌شدگان یهود گناهکار بوده‌اند و از این رو نمی‌توانند افرادی موجه، قابل احترام و مقدس باشند. بنابراین ممنوعیت پرسش در چگونگی هولوکاست

و حرمت و تقدس بخشیدن و مجازات‌های قانونی بر ضد پرشگران در خصوص هولوکاست توجیه منطقی ندارد.

عده معدودی از علمای یهود چون خاخام الياهو (Rabbi Eliyahu) کشته‌شدگان یهودی جنگ جهانی دوم را بی‌گناه می‌دانند.

وی معتقد است، به دلیل اصلاحاتی که نازی‌ها می‌خواستند انجام دهند، یهودیان قربانی این اصلاحات آلمان‌ها شدند (Brachman and others, p.۲).

برکوویتز (Berkowitz) نیز به دلیل رسالتی الهی که برای قوم یهود قائل است، می‌گوید: قوم یهود چون قوم برگزیده است و به عنوان تنها قوم، هدایتگر دیگر ملت‌ها است و با پروردگار میثاق بسته به عهد خود با خداوند وفادار بماند، همین ویژگی و رسالت موجب دشمنی مخالفان یهود گردید و یهودیان باید این رنج و کشتار را تحمل نمایند تا قوم همیشه زنده و پایدار بماند (Berkowitz, p.۱,۲).

برکوویتز و الياهو از معدود کسانی هستند که به گناهکار بودن قوم یهود اشاره نکرده‌اند و دیدگاه‌هایشان بیشتر حالت احساسی و حماسی دارد. این دو بر خلاف اغلب علمای یهود که به کتاب‌های مقدس خود و یا تفسیرهای مربوط به عصیان و نافرمانی کشته‌شدگان یهود اشاره کرده‌اند، بدون استناد به متون مقدس یهودیان، بی‌گناهی کشته‌شدگان سخن گفته‌اند.

اوادیا یوسف (Ovadia yosef) از خاخام‌های یهودی مفسر تلمود-کتاب قانون یهودیان- در خصوص هولوکاست اعتقاد دارد این مسأله مجازات خداوند است که بر گناهکاران یهود مقدر گردیده است (Yosef, p۶). خاخام گدالیا لیبرمن (Rabba Gedalya Liebermann) هم می‌گوید: کشته‌شدگان یهودی جنگ جهانی دوم از برادران و خواهران ما بودند که به شیوه‌ای وحشتناک از بین رفتند. او می‌افزاید: این تعداد بیش از شش میلیون یهودی باید تجربه‌ای به عنوان تنبیه و مجازات برای فعالیت‌های احمقانه‌ای باشد که صهیونیست‌ها در مهاجرت دادن یهودیان به سرزمین فلسطین انجام دادند. وی

می‌افزاید: صهیونیست‌ها دشمنان یهود هستند و به قوانین یهود هم اعتقادی ندارند و صرفاً از آنان برای تشکیل دولت یهودی در فلسطین بهره بردند. در حقیقت یهودیان به ابزار تحقق اهداف صهیونیست‌ها تبدیل شدند و هولوکاست نتیجه مستقیم عمل صهیونیست‌ها و مجازاتی از طرف خداوند برای یهودیان بود (Libermann, p۳).

عدم کمک مدعیان هولوکاست به یهودیان در چنگ نازیها

علاوه بر گناهکار دانستن یهودیان کشته شده جنگ جهانی دوم، حامیان «هولوکاست» با تفسیر و تعمیق بخشیدن لزوم بازگشت به سرزمین فلسطین برای رهایی یهودیان از اردوگاه‌های آلمان‌ها همکاری نکرده و انتقال یهودیان اروپایی را صرفاً به فلسطین کنونی آغاز نمودند.

لیلیانتال (Lilienthal) که از یهودیان مخالف دولت اسرائیل است، می‌گوید: بیشتر یهودیان غیر صهیونیست آمریکا آن‌ها را در انتقال یهودیان به سرزمین فلسطین یاری رساندند. او از قول وایزمن (Weizman) می‌نویسد: یهودیان ثروتمند مایل بودند چنانچه انتقال به طور پنهانی باشد، دولت یهود در سرزمین اشغالی تشکیل شود. آنان به خاطر تعلقات یهودی از این انتقال و موجودیت دولت یهود حمایت کردند (لیلیانتال ص ۴۴). شواهد زیادی از اصرار بر انتقال یهودیان صرفاً به فلسطین اشغالی حکایت دارد و نشان می‌دهد در این انتقال با خود آلمان‌ها و شخص آیشمن نیز همکاری می‌شده است.

هانا آرننت (Hannah Arendt) در کتاب خود آیشمن در بیت‌المقدس به همکاری یهودیان با آیشمن نیز اشاره می‌کند که روابط خوبی با یکدیگر داشته‌اند. او می‌گوید: حتی با ورود یهودیان مهاجر به فلسطین کالاهای ساخت آلمان در این سرزمین به وفور یافت می‌شد. سیل یهودیان مهاجر به سمت فلسطین با هماهنگی آیشمن و آلمان‌ها صورت می‌گرفت و پلیس آلمان حفاظت از قطارهای حامل آنان به سوی فلسطین را برعهده داشت (آرننت ۳۷ و ۳۸ و ۵۵). گروود زینسکی (Grodzinsky) نشان می‌دهد در

اعزام بازماندگان و یهودیان به فلسطین به افکار و احساسات آن‌ها بی‌توجهی شده است؛ زیرا آن‌ها بیشتر مایل بودند در مسیر اهداف خود یهودیان را به هر ترتیب به فلسطین بیاورند. یهودیانی که به این سرزمین می‌آمدند از سوی حامیان تشکیل دولت یهود حمایت می‌شدند، ولی آن‌ها که به هر دلیل برای سفر به این سرزمین تمایلی نداشتند مورد نفرت قرار می‌گرفتند (Grodzinsky, p). یهودیانی که طی جنگ جهانی دوم مایل به مهاجرت به سرزمین‌هایی غیر از فلسطین بودند، مورد بی‌مهری قرار می‌گرفتند و از مهاجرت آن‌ها جلوگیری می‌شد. حامیان تشکیل دولت یهود همچون وایزمن در اظهارات خود یهودیان فلسطین را به دیگر یهودیانی که خارج از این کشور زندگی می‌کنند ترجیح می‌دادند و آن‌ها را با ارزش‌تر می‌دانستند. گرین باوم (Zithzk Green Bam) در تأیید گفته‌های وی عنوان نمود یک یهودی در فلسطین از تمام یهودیان پراکنده در سرتاسر اروپا ارزشمندتر است. پناهندگان یهودی که از رفتن به سرزمین فلسطین خودداری می‌کردند در اردوگاه‌های آلمان نازی می‌ماندند. حتی پس از تشکیل دولت یهود در فلسطین سعی داشتند از مهاجرت یهودیان به کشوری غیر از فلسطین جلوگیری کنند. در سال ۱۹۵۶م. در مجلس عوام کانادا از وزیر مهاجرت این کشور سؤال شد: آیا شما درهای کانادا را به روی پناهندگان یهودی خواهید گشود؟ وی پاسخ داد: به دلیل نارضایتی دولت اسرائیل دولت ما در این زمینه هیچ پیشرفتی نداشته است (گدالایا لیبرمن). پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

بنابراین، حامیان تشکیل دولت یهود در سرزمین فلسطین به یهودیانی که می‌خواستند از آلمان بگریزند هیچ کمکی نکردند و فقط کسانی که حاضر بودند به سرزمین فلسطین مهاجرت کنند مورد حمایت قرار می‌گرفتند.

نتیجه

تلاش‌های فراوان یهودیان در حرمت بخشیدن به هولوکاست و وضع مجازات‌های

قانونی بر ضد منتقدان این نظریه در چندین کشور اروپایی انجام و همچنان رو به گسترش است. مجمع عمومی سازمان ملل متحد نیز قطعنامه‌ای را تصویب کرد که نوعی ضمانت اجرایی در خصوص احترام گذاردن به هولوکاست به شمار می‌رود و زمینه‌ساز وضع و اجرای برخی ضمانت‌های قانونی است. این احترام به هولوکاست و کشته‌شدگان یهود در حالی است که آنان هولوکاست را نتیجه گناه و نافرمانی یهودیان و نقض قوانین الهی می‌دانند. اگر عده‌ای به علت معصیت دچار عذاب الهی شده و کشته شده‌اند محترم دانستن آنان و برخورد‌های قانونی بر ضد منتقدان آن به نام دین و مذهب چه توجیهی دارد؟ از طرف دیگر همکاری نکردن حامیان دولت یهود در نجات یهودیان از آلمان و حتی جلوگیری از آزادی آن‌ها به جز کسانی که مایل بودند به فلسطین منتقل شوند، همگی مبانی حرمت‌بخشی و تضمین‌های قانونی احترام به کشته‌شدگان و بازماندگان هولوکاست را زیر سؤال می‌برد و سبب بروز تعارض‌هایی جدی می‌شود.

منابع

فارسی

- ایوانف، یوری؛ *صهیونیسم*، ترجمه ابراهیم یونسی، تهران: کتابهای سیمرغ، به نقل از: هانا آرنت، *آیسمن در بیت المقدس*، لندن ۱۹۶۳م.
- فینکلشتین، نورمن؛ *صنعت یهودی ستیزی*، مترجم سوسن سلیم زاده، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- لیلیانتال، آلفرد م؛ *ارتباط صهیونیستی*، ترجمه سید ابوالقاسم حسینی (ژرفا) تهران، مرکز نشر آثار پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۳۷۹.
- لیبرمن، گدالایا؛ «وضع یهود در مقابل صهیونیسم»، ترجمه و تحقیق از دکتر غلامرضا خواجهی، *روزنامه قدس*، شنبه ۱۳/۱۰/۸۳، قسمت دوم.

انگلیسی

Books

Butler Rupert, Legions of Death (England: ۱۹۸۳).

Butz R. Arthur, The Hoax of the Twentieth century, the case against the presumed Extermination of European Jewry, Chicago (Illinois): Theses & Dissertations press, SEP ۲۰۰۳.

Germar Rudolf, Lectures on the Holocaust, Chicago (Illinois): Theses & Dissertations press, August ۲۰۰۵.

Novick Peter; The Holocaust in American Life, USA, Books, ۲۰۰۶.

Weekert Ingrid, Jewish Emigration from the Third Reich, Chicago (Illinois): Theses & Dissertations press, OEC. ۲۰۰۴.

Articles

Aitken, Jessie. "The French anti-revisionist law" in: www.codoh.com/newrevoices/nrgayssot.html

"Apocalypse, chapter ۱۲ in ۱۲۶۰ days, The Holocaust in Scripture" in: www.۱۲۶۰days.com/۱۲۶۰days.htm

Berkowitz, Rabbi Yitzchak "Understanding the Holocaust", in: <http://www.aish.com/holocaust/issues/Understanding-the-Holocaust.asp>.

Brackman, Levi. and others, "Jewish World: Reform Files Complaint Against Former Chief Rabbi" in: <http://www.ynetnews.com>

Butler, Deborah. "Holocaust Denial in England [۱۹۹۷] ۴ Journal of Current Legal Issues" in: <http://webjcli-ncl.ac.uk/۱۹۹۷/issue۴/butler.html>

"Daniel ۷:۲۵ in The living bible" in: <http://www.۱۲۶۰days.com/۱۲۶۰.htm>

Faurisson's Three Letters to le Monde (١٩٧٨-١٩٧٩) in Journal of Historical Review
in:

www.ibr.org/jhr/v١٩/v١٩n٣p٤٠-Faurisson.html

Faurisson, Robert. "How the British obtained the confession of Rudolf Hoess," The Journal of Historical Review, winter ١٩٨٦-١٩٨٧, pp.٣٨٩-٤٠٣.

Faurisson, Robert. "Impact and Future of Holocaust Revisionism", in: Journal of Historical Review, in:<http://ihr.org/jhr/v١٩n٢-Faurisson-htm>

Globe and Mail (Toronto), Jan, ٢٢, ١٩٩٢. in <http://zundlesite.org>

Grodzinsky, Yosef. interviewed by Chris Spannos, January ٧, ٢٠٠٥ in:
www.Zmag.org/content/showarticle.Cfm?

Holocaust Denial in: <http://en.wikipedia.org/wiki/Holocaust-denial>
<http://abcnews.com/international>.

"Jewish world, Reform Files Complaint against Former Chief Rabbi", in:
<http://www.vnetnews.com/articles>

Lempkowicz, Yossi. "Eu to Finally agree on Minimal hate Crime and Revisionism Law" in: <http://en.wikipedia.org/wiki/holocaust-denial>

Liebermann, Rabbi Gedalya. "Zionists were spiritually and physically Responsible For the Holocaust", in: <http://www.rense.com/general٧٤/holl.htm>

Petrie, Jon. The Secular World "Holocaust" Scholarly Sacralization, Twentieth Century Meanings in:<http://www.berkelyinternet.com/holocaust/>

Rimland, Ingrid. Examining Historical Revisionism, in:
<http://www.rense.com/general/٢٨/exam.htm>

- Rudolf, Germar. Holocaust Victims: A Statistical Analysis W.Benz and W.N. Sanning-A Comparison in: <http://Codoh.Com/Found/Fndstats.html>
- Secret of the Jewish Year, in:<http://www.inner.org/times/elul/elul۵۸.htm>
- Shermer, M. and Grobman, A. Denying History, The Holocaust Denial Trail Tests the Limits of Free Speech, January ۲۵, ۲۰۰۰. In: www.holocaust-trc.org/deny-history.htm
- The Holocaust in <http://en.wikipedia.org/wiki/Holocaust>
- The six-Million-Heresy that will dissolve Jewry, National Journal, in: <http://globalfire.tv/nj/۰۴en/jews/۶millionlie.htm>
- The Good Holocauster's Dilemma, National Journal, in: <http://globalfire.tv/nj/۰۳en/history/holympics.htm>
- The Bible Foretold the Holocaust, in:<http://www.wv.com/BibleForetoldHolocaust/DanVdetails.htm>
- The Bible foretold the Holocaust, in:<http://www.wv.com/BibleForetoldHolocaust/Deut۲۸۳۷details.htm>
- The Bible Foretold the Holocaust, in:<http://www.wv.com/BibleForetoldHolocaust/LuRezdetails.htm>
- The Bible Foretold the Holocaust, in: <http://www.wv.com/BibleforetoldHolocaust/Danlodetails.htm>.
- The Holy Holocaust, appeared in the December ۲۵, ۲۰۰۰ edition of Forbes Magazine, in:www.adelaideinstitute.org/Holocaust/holy.htm
- Weber, Mark. interviewed by Kevin Alfred Strom, Holocaust Remembrance and Jewish supremacism, part ۲ in: <http://www.natran.com>

yosef, Ovadia. In: <http://en.wikipedia.org/wiki/ovadia-yosef>

Zertal, Idit. Israel's Holocaust and the Politics of Nationhood in:
<http://www.Cambridge.org/UR/Catalogue.asp?isbn>

۱۲۶۰ days The Holocaust in: Scripture in <http://www.۱۲۶۰days.com/۱۲۶۰days.htm>



پروژه نگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی